

URZĄD STATYSTYCZNY W BYDGOSZCZY
ul. Konarskiego 1-3, 85-066 Bydgoszcz

Kontakt: e-mail: SekretariatUSBDG@stat.gov.pl
tel. 52 366 93 90
faks 52 366 93 56

Internet: www.stat.gov.pl/bydgosz

KOMUNIKAT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W SIERPNIU 2013 R.

Nr 8/2013

opublikowany 27.09.2013

- ⇒ Podobnie jak w poprzednich miesiącach br., przeciętne zatrudnienie w sierpniu 2013 r. ukształtowało się na poziomie niższym niż w analogicznym miesiącu 2012 r. (spadek o 0,8%; przed rokiem w sierpniu notowano spadek na poziomie 1,2%). Stopa bezrobocia rejestrowanego (17,3%) wzrosła w skali roku o 0,7 p. proc., natomiast obniżyła się o 0,1 p. proc. w stosunku do lipca br. Do urzędów pracy wpłynęło więcej ofert pracy w porównaniu z sierpniem 2012 r. oraz mniej niż w lipcu br.
- ⇒ W sierpniu br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw rosło szybciej w ujęciu rocznym niż przed rokiem (wzrost o 4,1%, w analogicznym miesiącu 2012 r. — wzrost o 2,7%).
- ⇒ Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w II kwartale br. wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż w roku poprzednim (0,8%; 4,0% w II kwartale ub. roku).
- ⇒ W porównaniu z sierpniem 2012 r. wzrosły ceny większości artykułów żywnościowych; wzrosły także koszty użytkowania mieszkania.
- ⇒ Ceny zbóż na rynku rolnym obniżyły się zarówno w skali miesiąca jak i roku. Za ziemniaki płacono mniej niż w lipcu br., ale więcej niż w sierpniu ub. roku. Ceny skupu żywca wieprzowego i wołowego były wyższe niż przed miesiącem, ale niższe niż przed rokiem. Wzrost cen w obu analizowanych okresach dotyczył żywca drobiowego i mleka w skupie oraz prosiąt przeznaczonych do dalszego chowu na targowiskach. Uwarunkowania do chowu trzody chlewnej w porównaniu do poprzedniego miesiąca br. polepszyły się.
- ⇒ Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła się w skali roku (o 4,3%, wobec spadku o 2,1% w sierpniu ub. roku). W skali roku odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach budowlanych (o 0,7%; przed rokiem spadek o 0,4%).
- ⇒ Liczba mieszkań oddanych do użytkowania była większa niż w sierpniu 2012 r. (o 9,3%; przed rokiem o 32,0% niższa).
- ⇒ W skali roku odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej (o 7,4%) i hurtowej (o 0,7%); przed rokiem notowano odpowiednio spadek o 0,4% i wzrost o 11,3%.

SPIS TREŚCI

	Strona
Rynek pracy	4
Wynagrodzenia	7
Ceny detaliczne	9
Rolnictwo	11
Przemysł i budownictwo	16
Budownictwo mieszkaniowe	18
Rynek wewnętrzny	20
Wybrane dane o województwie kujawsko–pomorskim	22

UWAGI OGÓLNE

Prezentowane w Komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz o produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, produkcji budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw, dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o cenach detalicznych dotyczą towarów żywnościowych i nieżywnościowych oraz usług, które pochodzą z notowań cen prowadzonych przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen; ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2010 r.).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007.

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI 2007 (PKD 2007)

skrót	pełna nazwa
	sekcje
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	działy
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło.
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	(x)	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	(*)	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak	(Δ)	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Dane charakteryzujące województwo kujawsko-pomorskie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez US w Bydgoszczy oraz w publikacjach ogólnopolskich GUS.

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła.

RYNEK PRACY

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim w sierpniu 2013 r. ukształtowało się na poziomie 240,8 tys. osób, tj. o 0,8% niższym niż przed rokiem (w sierpniu 2012 r. o 1,2% niższym). **Stopa bezrobocia** wyniosła 17,3%, tj. o 0,7 p. proc. więcej niż przed rokiem.

W sierpniu 2013 r. spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku odnotowano w większości sekcji, z czego największy (podobnie jak w poprzednich miesiącach br.) wystąpił w zakwaterowaniu i gastronomii (o 15,7%) oraz w budownictwie (o 7,0%). Przeciętne zatrudnienie najbardziej zwiększyło się w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (o 26,7%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,1%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2013		I–VIII 2013	
	w tys.	VIII 2012 = 100	w tys.	I–VIII 2012 = 100
O g ó ł e m	240,8	99,2	241,3	98,7
w tym:				
Przemysł	123,6	98,9	123,9	98,4
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	114,7	99,0	115,1	98,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	6,0	102,2	5,9	100,9
Budownictwo	22,4	93,0	22,2	92,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	48,3	95,6	48,6	95,7
Transport i gospodarka magazynowa	12,8	105,1	12,9	105,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2,9	84,3	2,9	86,1
Informacja i komunikacja	1,9	99,5	1,9	100,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4,3	99,4	4,3	98,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	13,1	126,7	12,9	120,5

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
(przeciętna miesięczna 2010=100)

W odniesieniu do lipca br. przeciętne zatrudnienie wzrosło o 0,1%, w tym najbardziej w administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,8%).

W okresie styczeń-sierpień br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 241,3 tys. osób, tj. o 1,3% niższym niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem spadek o 0,8%).

W końcu sierpnia 2013 r. **liczba bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła 142,7 tys. osób i była większa o 6,2 tys. osób niż w sierpniu 2012 r. (o 4,6%) i mniejsza o 1,1 tys. osób (o 0,8%) niż w lipcu 2013 r. Kobiety stanowiły 55,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 56,8%).

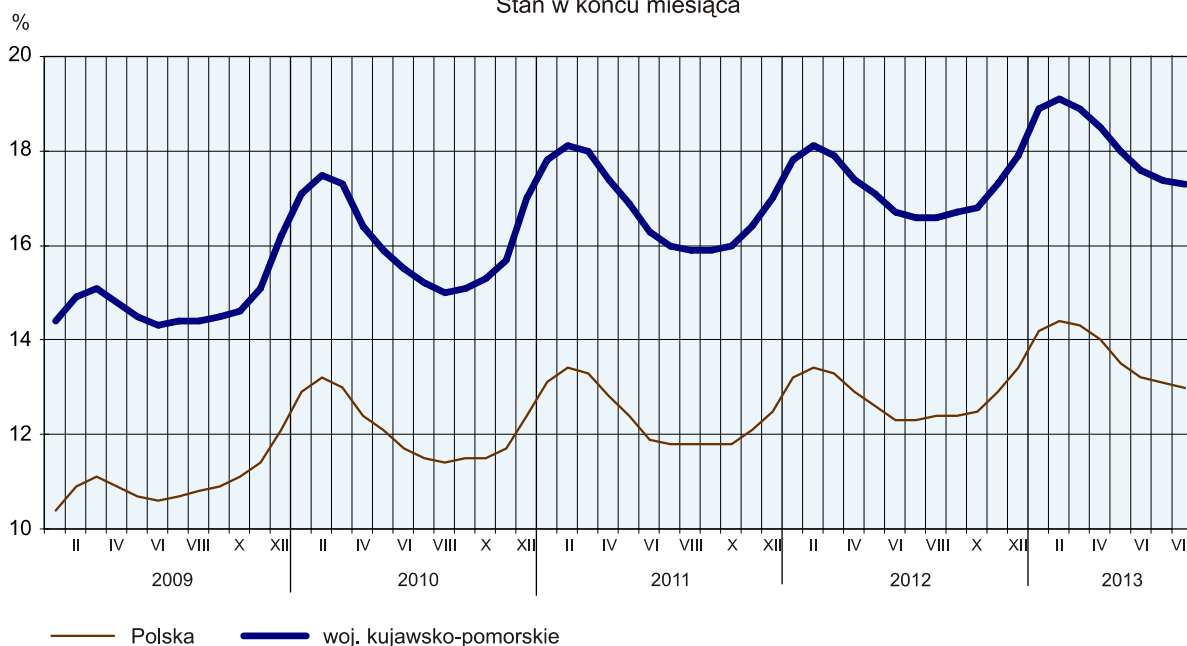
Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2012	2013	
		VII	VIII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca) w tys.	136,5	143,8	142,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	13,6	16,2	14,5
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	13,5	18,1	15,6
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	16,6	17,4	17,3

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim w końcu sierpnia 2013 r. ukształtowała się na poziomie 17,3% (w kraju była niższa o 4,3 p. proc.). W stosunku do sierpnia ub. roku stopa bezrobocia była wyższa o 0,7 p. proc., a w porównaniu z lipcem 2013 r. — niższa o 0,1 p. proc. Kujawsko-Pomorskie nadal znajdowało się wśród województw o najwyższej stopie bezrobocia, zaraz po warmińsko-mazurskim (20,2%). Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (9,5%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu miesiąca

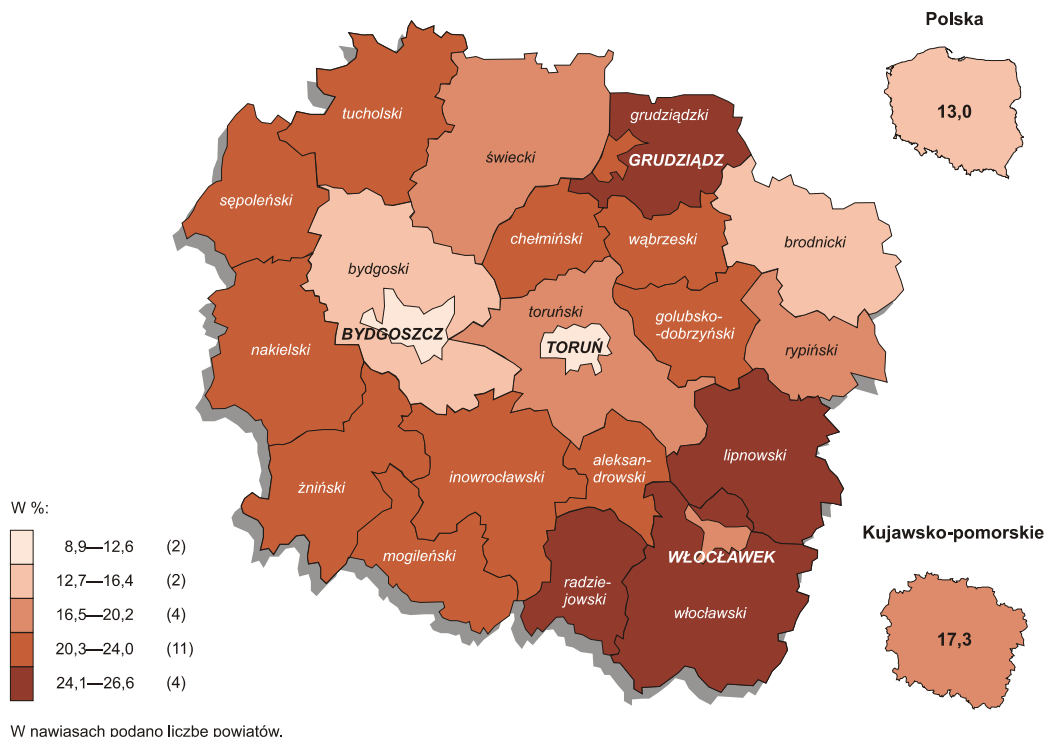
W województwie kujawsko-pomorskim do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia nadal należały powiaty: lipnowski (26,6%, wobec 27,1 % w sierpniu 2012 r.), grudziądzki i włocławski (w obu przypadkach 25,6%, wobec odpowiednio 25,8% i 25,7%) oraz radziejowski (24,5%, wobec 22,8%), a o najniższej: Bydgoszcz (8,9%, wobec 8,2%) oraz Toruń (10,1%, wobec 9,0%). W skali roku stopa bezrobocia zwiększyła się w 18 powiatach, w największym stopniu w powiatach: mogileńskim (o 2,3 p. proc.), rypińskim (o 1,9 p. proc.) oraz tucholskim (o 1,8 p. proc.), zmniejszyła się natomiast m.in. w Grudziądzu (o 1,0 p. proc.) oraz w powiecie lipnowskim (o 0,5 p. proc.).

W sierpnia 2013 r. w powiatowych urzędach pracy **zarejestrowano** 14,5 tys. osób bezrobotnych, tj. o 6,5% więcej niż przed rokiem i o 10,5% mniej niż w lipcu 2013 r. Zwiększył się udział osób rejestrujących się po raz kolejny (o 3,5 p. proc., tj. do 83,7%) w nowo zarejestrowanych ogółem w stosunku do sierpnia

2012 r., udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 2,0 p. proc., tj. do 4,6%) oraz **udział osób dotychczas niepracujących** (o 0,7 p. proc., tj. do 20,5%). Zmniejszył się natomiast udział absolwentów (o 1,1 p. proc., tj. do 11,5%). Stopa napływu bezrobotnych¹ do urzędów pracy wyniosła 1,8%.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

Stan w końcu sierpnia

W tym samym czasie z ewidencji **wyrejestrowano** 15,6 tys. bezrobotnych osób, tj. więcej o 15,6% niż w sierpniu ub. roku i o 14,0% mniej niż w lipcu 2013 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych wyłączono 7,0 tys. osób (przed rokiem 5,5 tys.). Udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się o 4,0 p. proc. w ujęciu rocznym (do 44,7%). Spośród wykreślonych z ewidencji zwiększył się odsetek osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 1,2p. proc., tj. do 13,7%). Zmniejszyła się natomiast liczba osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 3,9 p. proc., tj. do 27,3%) oraz odsetek osób wyrejestrowanych, którzy nabyli prawa emerytalne lub rentowe (o 0,4 p. proc., tj. do 0,8%). Stopa odpływu bezrobotnych² z urzędów pracy wyniosła 10,9%.

W końcu sierpnia 2013 r. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 118,9 tys. bezrobotnych, a ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem w stosunku rocznym zwiększył się o 1,3 p. proc. (do 83,3%).

W województwie kujawsko-pomorskim bezrobotni będący **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w końcu sierpnia 2013 r. stanowili 92,5% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 92,2%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne³, których udział w liczbie zarejestrowanych ogółem wzrósł w skali roku 0,6 p. proc. Zwiększył się także udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,8 p. proc.), osób bez kwalifikacji zawodowych (o 1,3 p. proc.), odsetek kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka i osób bez wykształcenia średniego oraz osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (również o 0,4 p. proc.). Zmniej-

¹ Stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

² Stosunek liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w miesiącu sprawozdawczym do liczby bezrobotnych na koniec poprzedniego miesiąca.

³ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

szył się natomiast udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,7 p. proc.) oraz osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego (o 1,0 p. proc.).

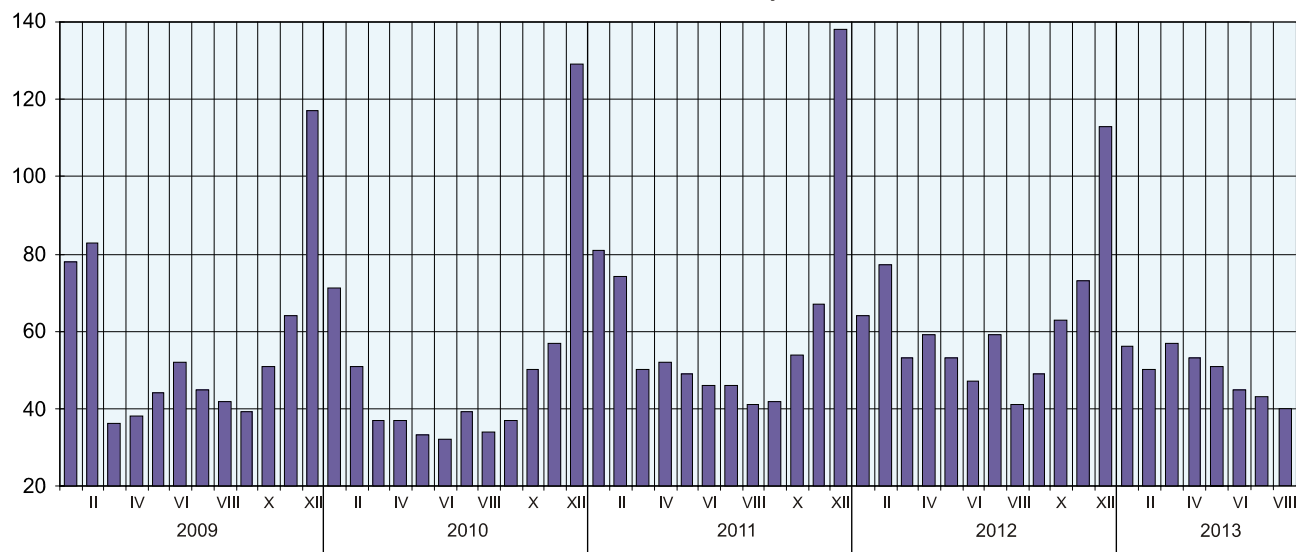
Wybrane kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kształtowały się następująco:

Bezrobotni	VIII 2012	2013	
		VII	VIII
	w procentach ogółem		
Do 25 roku życia	20,7	19,1	19,0
Powyżej 50 roku życia	20,2	21,9	22,0
Długotrwale	54,8	54,7	55,4
Bez kwalifikacji zawodowych	32,9	34,2	34,2
Bez doświadczenia zawodowego	23,2	22,0	22,2
Bez wykształcenia średniego	60,9	61,6	61,3
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia	10,6	10,8	11,0
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	12,8	13,0	13,2

W sierpniu 2013 r. do urzędów pracy zgłoszono 5,6 tys. **ofert pracy**, tzn. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, tj. więcej o 0,1 tys. w porównaniu z sierpniem 2012 r. i o 0,4 tys. mniej niż w lipcu 2013 r. W końcu miesiąca na 1 ofertę pracy przypadało 40 bezrobotnych (odpowiednio 41 przed rokiem i przed miesiącem 43).

BEZROBOTNI NA 1 OFERTĘ PRACY

Stan w końcu miesiąca

Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu w końcu sierpnia br. 14 zakładów pracy zapowiedziało w najbliższym czasie zwolnienie 1159 pracowników (przed rokiem odpowiednio: 16 zakładów i 486 pracowników).

***

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w sierpniu 2013 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowało się na poziomie 3206,87 zł (w kraju 3760,45 zł) i było o 4,1% wyższe niż w sierpniu 2012 r. (przed rokiem wzrost o 2,7%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2013		I–VIII 2013	
	w zł	VIII 2012 = 100	w zł	I–VIII 2012 = 100
O g ó ł e m	3206,87	104,1	3167,31	103,2
w tym:				
Przemysł	3315,61	103,9	3313,81	103,6
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	3267,79	103,6	3276,07	103,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3518,70	107,2	3375,22	103,0
Budownictwo	3411,89	106,1	3239,42	104,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2999,72	104,7	2923,00	103,0
Transport i gospodarka magazynowa	2713,26	102,7	2667,12	101,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2656,90	116,6	2587,67	114,9
Informacja i komunikacja	4796,57	100,4	4729,23	100,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3457,31	97,0	3518,65	98,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2305,13	104,1	2288,46	106,4

W porównaniu z sierpniem 2012 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń odnotowano prawie we wszystkich sekcjach. Więcej niż przeciętnie w województwie wzrosły płace w zakwaterowaniu i gastronomii (o 16,6%), w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 7,2%), w budownictwie (o 6,1%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,7%). Niższy niż przed rokiem poziom przeciętnych wynagrodzeń zanotowano w obsłudze rynku nieruchomości (o 3,0%).

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW (przeciętna miesięczna 2010=100)

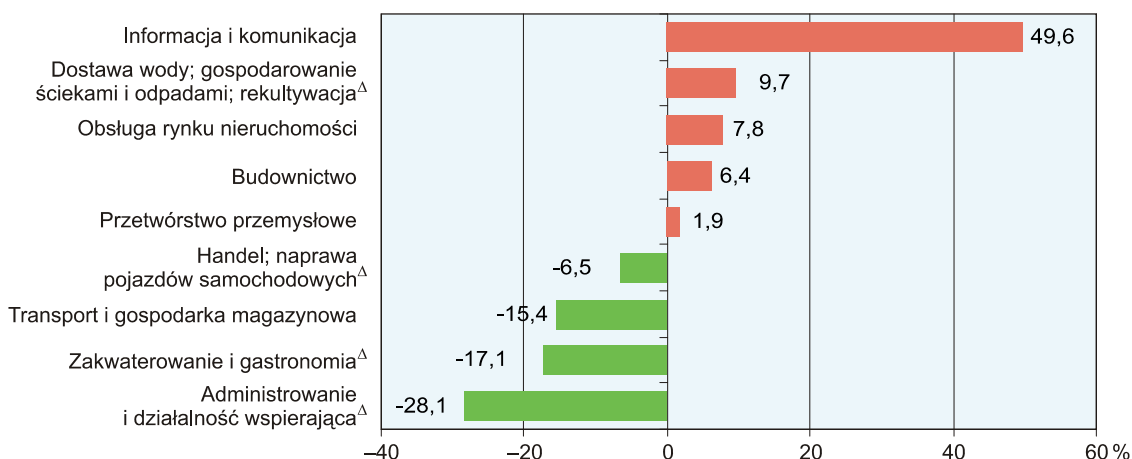

W odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego w sierpniu br. najwyższe wynagrodzenia otrzymywali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja (o 49,6% wyższe). Niższe wynagrodzenia odnotowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 28,1% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (o 17,1% niższe).

W odniesieniu do lipca 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie niższym (o 1,8%), w tym najbardziej zmalało w w obsłudze rynku nieruchomości (o 4,5%) i w przetwórstwie przemysłowym (o 4,0%).

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
OD ŚREDNIEGO WYNAGRODZENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
W WOJEWÓDZTWIE W SIERPNIU 2013 R.**

W okresie styczeń-sierpień 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 3167,31 zł, czyli o 3,2% więcej niż w analogicznym okresie 2012 r. (przed rokiem wzrost o 4,4%). Największy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku odnotowano w zakwaterowaniu i gastronomii — o 14,9%.

***

CENY DETALICZNE

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie kujawsko-pomorskim w II kwartale 2013 r. wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż w roku poprzednim (0,8%, wobec wzrostu o 4,0% w II kwartale 2012 r.). Największy wzrost cen zanotowano w grupach napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 5,2%) oraz towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 4,8%). Spadek cen odnotowano w grupie odzieży i obuwiu (o 4,0%) oraz towarów i usług w zakresie transportu (o 3,3%).

W II kwartale 2013 r. w województwie kujawsko-pomorskim tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku było wyższe niż przeciętnie w kraju (0,5%).

Wyszczególnienie	2012		2013	
	I kw.	II kw.	I kw.	II kw.
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100			
Ogółem	104,3	104,0	101,4	100,8
Żywność i napoje bezalkoholowe	105,0	104,2	102,7	101,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,5	105,5	104,0	105,2
Odzież i obuwanie	97,3	96,8	95,2	96,0
Mieszkanie	104,9	104,8	102,0	101,3
Zdrowie	104,1	104,1	102,1	101,2
Transport	110,3	109,3	99,4	96,7
Rekreacja i kultura	100,2	99,7	100,4	104,8
Edukacja	103,9	104,0	104,5	104,3

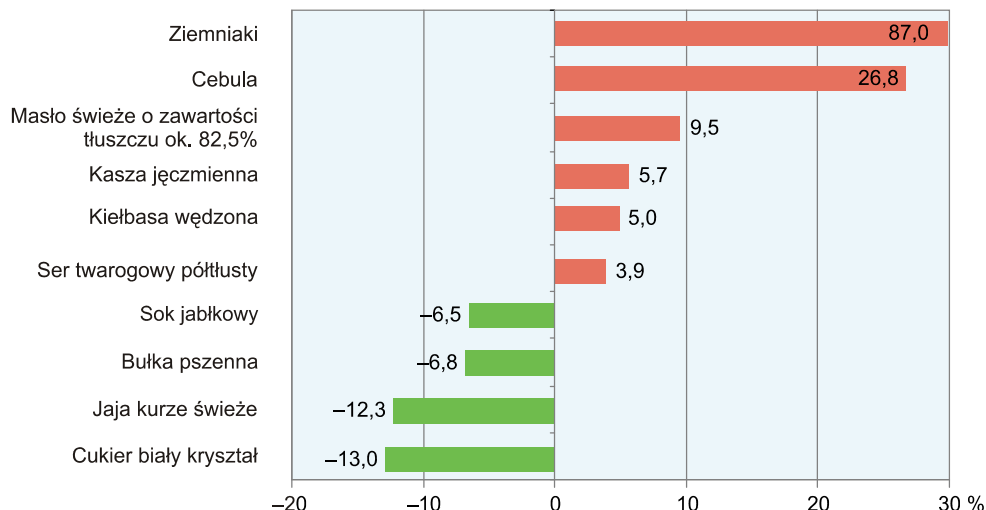
Ceny detaliczne większości artykułów żywnościowych w sierpniu 2013 r. były wyższe niż przed rokiem.

Największy wzrost cen artykułów z grupy „pieczywo i produkty zbożowe” objął kaszę jęczmienną (o 5,7%) i mąkę pszenną (o 4,2%). Najbardziej obniżyły się ceny bułki pszennej o 6,8%.

W stosunku rocznym zróżnicowaniu uległy ceny mięsa, i tak wzrost cen odnotowano dla wieprzowego z kością — schab środkowy (o 5,0%), kurcząt patroszonych (o 2,7%) i mięsa wołowego z kością — rostbef (o 1,8%), spadły natomiast ceny mięsa wołowego bez kości — z udźca (o 5,3%). Spośród badanych wędlin wzrost objął cenę szynki wieprzowej gotowanej (o 5,7%), kielbasy wędzonej (o 5,0%), kielbasy suszonej (o 2,2%).

ZMIANY CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH W SIERPNIU 2013 R.

(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

W grupie „mleko i sery” największy wzrost cen dotyczył sera dojrzewającego (o 9,5%) oraz sera twarogowego półtłustego (o 3,9%). Odnotowano także wzrost cen mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 2–2,5% o 5,8%. Znacznie spadły ceny jaj kurzych świeżych — o 12,3%.

Z grupy „oleje i pozostałe tłuszcze” podrożało najbardziej masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 9,5%) i margaryna (o 9,2%). Spadek cen objął olej rzepakowy produkcji krajowej (o 3,3%).

Znaczne zmiany cen wystąpiły w grupie „owoce i warzywa”. W skali roku wzrosły najbardziej ceny ziemniaków (o 87,0%) oraz cebuli (o 26,8%). Zwiększyła się także cena jabłek (o 17,7%), pomarańczy (o 6,9%) i cytryn (o 4,3%). Odnotowano spadek cen marchwi (o 1,3%).

Wśród pozostałych artykułów żywnościowych odnotowano w skali roku wzrost cen m. in. czekolady o 4,0%, natomiast spadek ceny cukru białego kryształ (o 13,0%), kawy naturalnej mielonej (o 10,2%) oraz soku jabłkowego (o 6,5%).

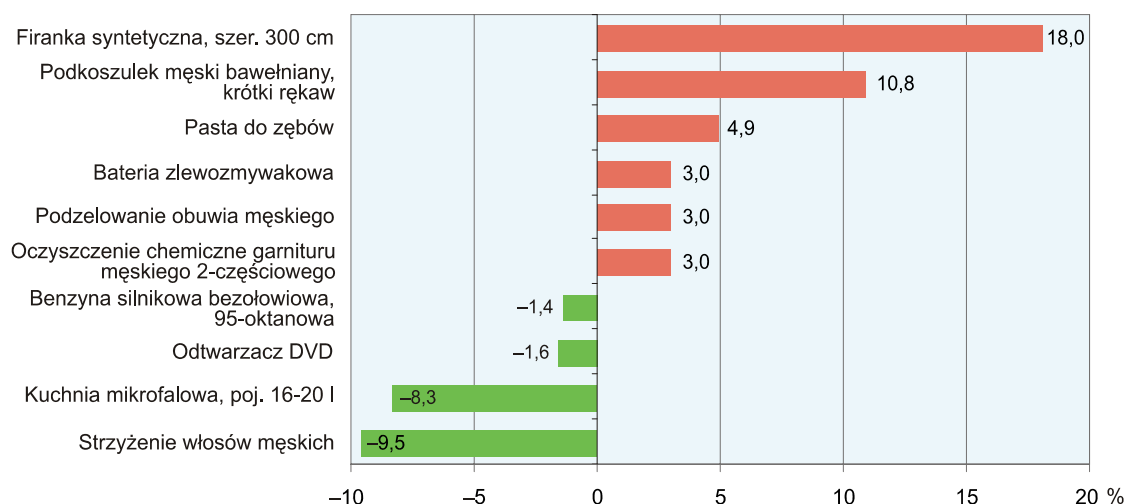
W sierpniu 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrosły koszty użytkowania mieszkania. Zanotowano wzrost opłat za ciepłą wodę — za 1 m³ (o 6,0%) i zaopatrzenie w zimną wodę z miejskiej sieci wodociągowej — za 1 m³ (o 1,9%). Mniejszy niż przed rokiem był koszt zakupu węgla kamiennego (za 1 tonę) — spadek o 2,2%.

Zanotowano spadek cen paliw, w tym benzyny silnikowej bezołowiowej (95-oktanowej — za 1 l) — spadek o 1,4%, taki sam spadek objął cenę oleju napędowego. Mimo tego, pasażerowie komunikacji miejskiej więcej płacili za bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim o 1,5%, a przejazd taksówką w taryfie dziennej (za 5 km) podrożał o 1,3%.

Wzrost cen objął towary i usługi związane z kulturą, np. wzrosła w skali roku o 3,3% cena biletu do kina. Wśród pozostałych badanych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych wzrost cen dotyczył m.in.: firanki syntetycznej, szer. 300 cm (o 18,0%), pasty do zębów 100 ml (o 4,9%), podzelowania obuwia męskiego (o 3,0%) oraz miksera elektrycznego (o 1,2%). Obniżyły się w skali roku m.in. ceny: strzyżenia włosów męskich (o 9,5%), kuchni mikrofalowej o poj. 16–20 l (o 8,3%), rajstop damskich gładkich, 15 den (o 7,4%), odtwarzacza DVD (o 4,6%).

ZMIANY CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ARTYKUŁÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W SIERPNIU 2013 R.

(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

***

ROLNICTWO

Na rynku rolnym w sierpniu br. przeciętne ceny zbóż w skupie i na targowiskach oraz żywca wołowego i wieprzowego w skupie były niższe niż przed rokiem. Ceny ziemniaków na obu rynkach, żywca drobiowego i mleka w skupie oraz targowiskowe ceny prosiąt na chów były natomiast wyższe. W porównaniu z lipcem br. ceny wszystkich produktów roślinnych na obu rynkach były niższe a zwierzęcych wyższe. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej był wyższy niż przed miesiącem.

Warunki agrometeorologiczne w sierpniu były zmienne, jednak w większości korzystne dla wegetacji roślin. Średnia temperatura powietrza według stacji hydrologiczno-meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Toruniu wyniosła 18,7°C i była wyższa od średniej z lat 1971–2000 o 0,9°C, przy czym maksymalna temperatura wyniosła 35,3°C, a minimalna 7,5°C. Średnia suma opadów atmosferycznych (ok. 76,6 mm) stanowiła 125% normy z wielolecia. W sierpniu br. odnotowano 15 dni z opadami.

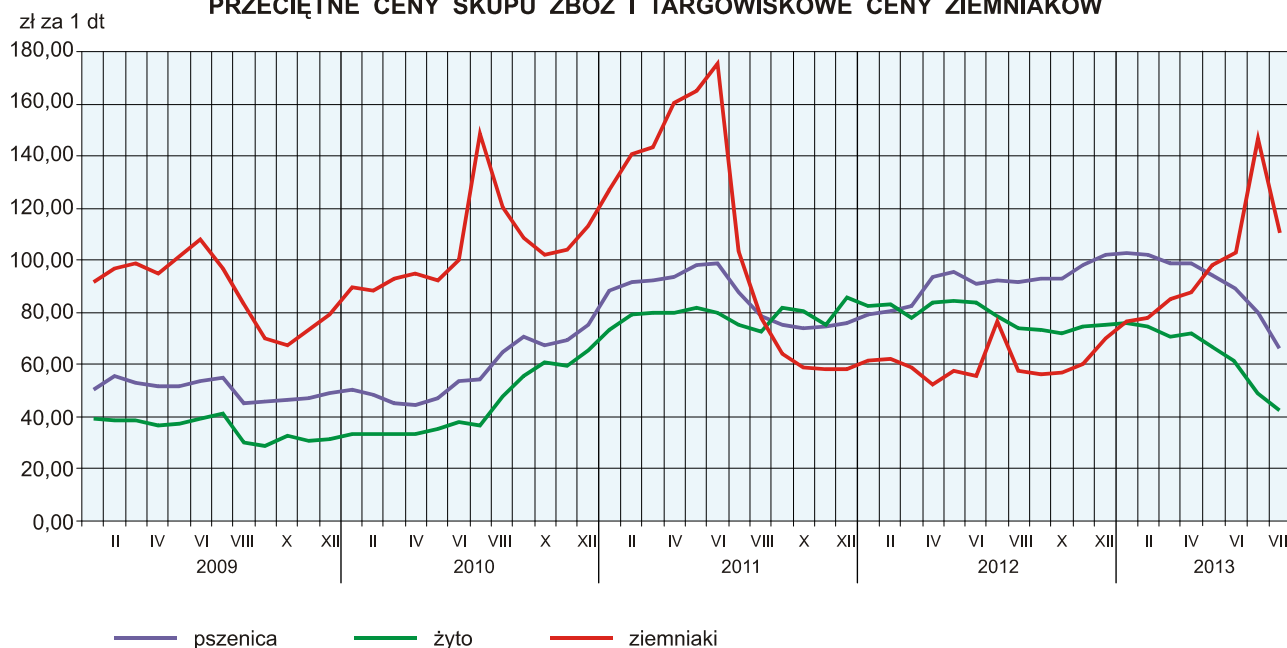
Pomimo występowania okresów z bardzo wysoką temperaturą, jak również dość obfitymi opadami deszczu, sierpień był miesiącem korzystnym dla zbioru zbóż i siana. Żniwa w większości przebiegały w dobrych warunkach. Wielkość plonu, jak i jakość ziarna była korzystniejsza niż w ub. roku. Występowały również dość dobre warunki dla wykonywania podorywek i siewu rzepaku ozimego oraz poplonów. Zbiór II pokosu traw był bardziej zaawansowany niż przed rokiem. Również stan plantacji roślin okopowych, w tym buraków cukrowych wskazywał na możliwość uzyskania dobrych plonów.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–VIII 2013		VIII 2013		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w tys. t	VIII 2012 = 100	VII 2013 = 100
Ziarno zbóż podstawowych ^{bc}	194,7	80,0	156,7	77,0	412,0
w tym:					
pszenica	131,7	88,4	106,7	89,0	426,3
żyto	22,6	96,9	18,6	111,0	469,6

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto. ^c Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

PRZECIĘTNE CENY SKUPU ZBÓŻ I TARGOWISKOWE CENY ZIEMNIAKÓW

W okresie lipiec-sierpień br. **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) był mniejszy niż w ub. roku o 20,0%, w tym pszenicy — mniejszy o 11,6%, a żyta o 3,1%. W sierpniu br., dostawy zbóż do skupu były czterokrotnie większe niż przed miesiącem — łącznie skupiono ich 156,7 tys. t. Skup pszenicy w tym okresie był również czterokrotnie większy, a żyta prawie pięciokrotnie. W porównaniu z sierpniem ub. roku odnotowano spadek podaży pszenicy natomiast wzrost żyta.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2013		VIII 2013		
	w tys. t	I–VIII 2012 = 100	w tys. t	VIII 2012 = 100	VII 2013 = 100
Żywiec rzeźny ^b	240,4	115,3	14,4	92,5	97,4
w tym:					
wołowy (bez cieląt)	22,7	133,6	2,0	131,0	90,2
wieprzowy	146,5	117,4	6,6	74,7	103,6
drobiowy	71,2	106,8	5,8	111,6	93,6
Mleko ^c	496,6	99,4	64,5	102,2	97,3

^a W okresie lipiec-sierpień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej. ^c W milionach litrów.

Od początku br. **skup żywca rzeźnego** (w wadze żywej) był większy o 15,3% od notowanego odpowiednio przed rokiem. Skup żywca wołowego był wyższy o 33,6%, żywca wieprzowego o 17,4%, a skup żywca drobiowego o 6,8%. W sierpniu br. producenci z województwa kujawsko-pomorskiego dostarczyli do skupu 14,4 tys. t żywca rzeźnego, tj. o 2,6% mniej niż przed miesiącem i o 7,5% mniej niż przed rokiem. Skup bydła i drobiu w ujęciu miesięcznym był mniejszy, a w ujęciu rocznym większy. Podaż trzody chlewnej odwrotnie, zwiększyła się w skali miesiąca i była mniejsza od ubiegłorocznej.

W sierpniu br., producenci z województwa kujawsko-pomorskiego uzyskiwali niższe niż przed miesiącem ceny za dostarczoną do skupu pszenicę (o 16,8%) i za żyto (o 11,0%). W obrocie targowiskowym również odnotowano spadek cen tych zbóż; pszenica była tańsza o 19,2%, a żyto o 18,4%. Średnie ceny pszenicy i żyta w skupie były niższe od ubiegłorocznych odpowiednio o 27,2% i o 41,9%. W obrocie targowiskowym podobnie, za pszenicę płacono o 18,7%, a za żyto o 27,3% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

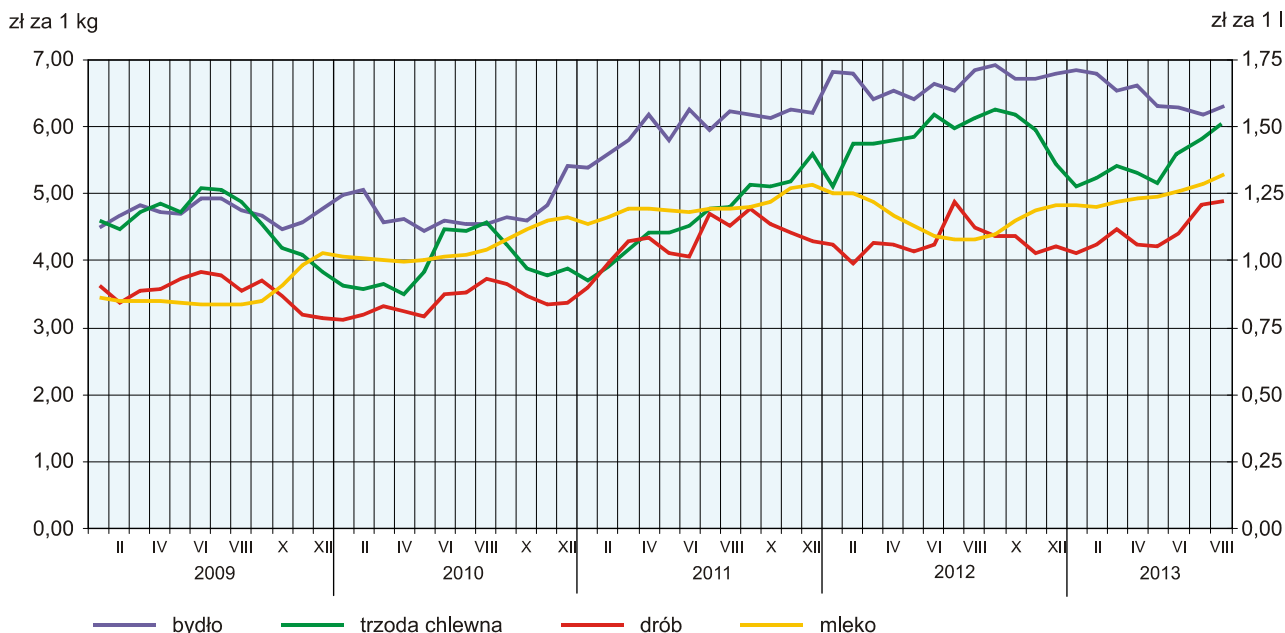
Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	VIII 2013			I–VIII 2013		VIII 2013			I–VIII 2013	
	zł	VIII 2012 = 100	VII 2013 = 100	zł	I–VIII 2012 = 100	zł	VIII 2012 = 100	VII 2013 = 100	zł	I–VIII 2012 = 100
Ziarno zbóż ^a za 1 dt:										
pszenica	66,55	72,8	83,2	84,74	95,3	76,92	81,3	80,8	95,53	100,7
żyto	42,96	58,1	89,0	55,97	72,9	54,50	72,7	81,6	68,15	87,3
Ziemniaki ^b za 1 dt	28,54	140,2	38,1	74,80	157,5	111,33 ^c	192,3	74,7	98,68	101,9
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
w tym:										
bydło (bez cieląt)	6,26	91,5	101,0	6,36	96,8	.	x	x	.	x
trzoda chlewna	6,02	98,4	103,4	5,48	97,9	.	x	x	.	x
drób	4,86	108,1	100,9	4,24	102,4	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	160,19	106,8	105,1	156,87	104,3
Mleko za 1 hl	131,35	121,6	102,5	124,59	107,8	.	x	x	.	x

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach — jadalne. ^c Ziemniaki wczesne.

W sierpniu br., średnio za 1 dt ziemniaków płacono w skupie 28,54 zł tj. o 61,9% mniej niż przed miesiącem, ale o 40,2% więcej niż przed rokiem. Przeciętne ceny ziemniaków na targowiskach w sierpniu br. wyniosły 111,33 zł i obniżyły się w skali miesiąca o 25,3% a w skali roku wzrosły o 92,3%.

PRZECIĘTNE CENY SKUPU ŻYWCA I MLEKA

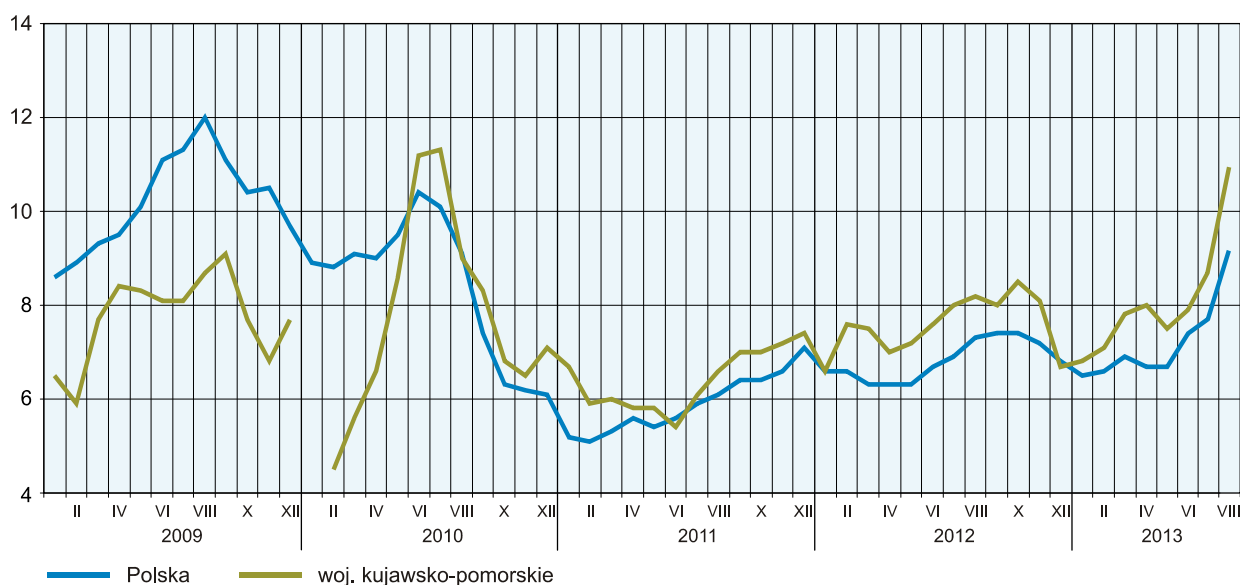
W sierpniu br. w skali miesiąca odnotowano wzrost **cen żywca wieprzowego** w skupie; za 1 kg tego surowca płacono 6,02 zł (więcej o 3,4%). W ujęciu rocznym przeciętne ceny żywca wieprzowego były niższe — o 1,6%.

Wzrost cen żywca wieprzowego w skupie i jednoczesny spadek cen żyta na targowiskach skutkował polepszeniem się rentowności produkcji żywca wieprzowego w porównaniu z lipcem br. W sierpniu br. cena 1 kg żywca wieprzowego w skupie równoważyła wartość 11,0 kg żyta na targowiskach, wobec 8,7 przed miesiącem (przed rokiem wskaźnik wyniósł 8,2). Średnia cena za prosię przeznaczone do dalszego chowu wzrosła w skali miesiąca o 5,1% (do 160,19 zł/szt) i była równocześnie wyższa w ujęciu rocznym o 6,8%.

Wyniki reprezentacyjnego badania trzody chlewnej przeprowadzonego w końcu lipca br. wskazują na zmniejszenie się stada trzody chlewnej. W końcu lipca br. pogłowie trzody chlewnej liczyło 1234,6 tys. sztuk i było o 1,6% mniejsze niż w marcu br. i o 11,7% mniejsze niż w lipcu 2012 r. Pogłowie loch na chów, które-

go wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i jednocześnie określa aktualne możliwości reprodukcyjne stada, również zmniejszyło się. W skali roku spadek liczby macior wyniósł 12,7%, w tym pogłowie loch prośnych zmniejszyło się o 12,6%. W porównaniu z wynikami badania z marca br. odnotowano spadek stanów wynoszący odpowiednio 5,8% i 5,7%. Pogłowie grup decydujących o wielkości produkcji, tj. warchlaków i trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na ubój (tuczników), w ujęciu rocznym zmniejszyło się łącznie o 10,5%, a w stosunku do marca br. wzrosło o 5,0%. Rozpatrując te grupy oddzielnie można stwierdzić, że pogłowie warchlaków w ciągu roku zmniejszyło się o 8,6%, a w stosunku do marca br. wzrosło o 12,2%. Pogłowie tuczników zmniejszyło się w obu analizowanych okresach odpowiednio o 12,0% i o 0,5%. Stado prosiąt liczyło 363,2 tys. sztuk, tj. o 13,7% mniej niż w lipcu ub. roku, i o 11,6% mniej niż w marcu br.

RELACJA PRZECIĘTNYCH CEN SKUPU ŻYWCA WIEPRZOWEGO DO PRZECIĘTNYCH CEN ŻYTA NA TARGOWISKACH

Pogłowie trzody chlewnej według stanu w końcu lipca 2013 r. kształtowało się następująco:

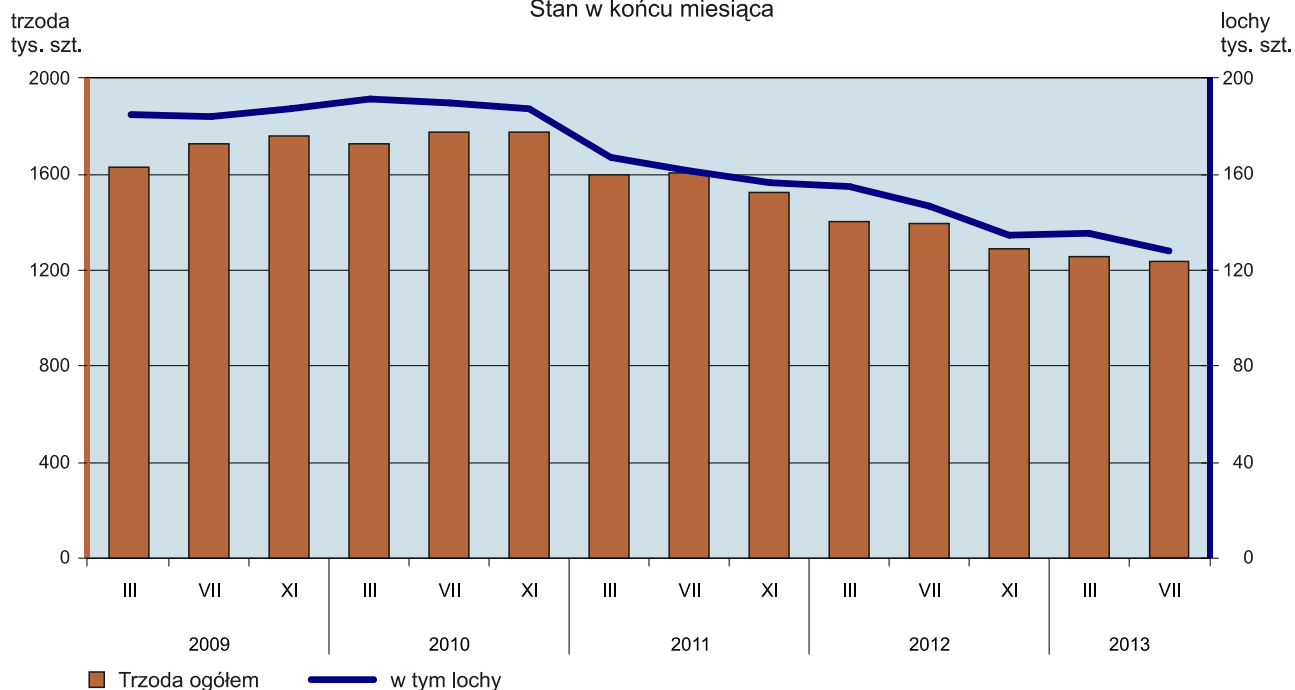
Wyszczególnienie	W sztukach	W odsetkach	VII 2012 = 100	III 2013 = 100
O g ó ł e m	1234604	100,0	88,3	98,4
Prosięta o wadze do 20 kg	363189	29,4	86,3	88,4
Warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg	339474	27,5	91,4	112,2
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:				
na ubój	400587	32,4	88,0	99,5
na chów	131354	10,6	87,3	94,2
w tym lochy	127714	10,3	87,3	94,2
w tym prośne	86282	7,0	87,4	94,3

Przeciętna cena skupu **drobiu rzeźnego** w sierpniu br. (4,86 zł/dt) była wyższa w odniesieniu do lipca br. o 0,9%, a w porównaniu z sierpniem ub. roku o 8,1%.

W opisywanym miesiącu przeciętna cena **żywca wołowego** wzrosła w stosunku do poprzedniego miesiąca o 1,0%. W ujęciu rocznym odnotowano spadek, który wyniósł 8,5%. Średnia cena 1 kg żywca wołowego to 6,26 zł.

POGŁOWIE TRZODY CHLEWNEJ

Stan w końcu miesiąca

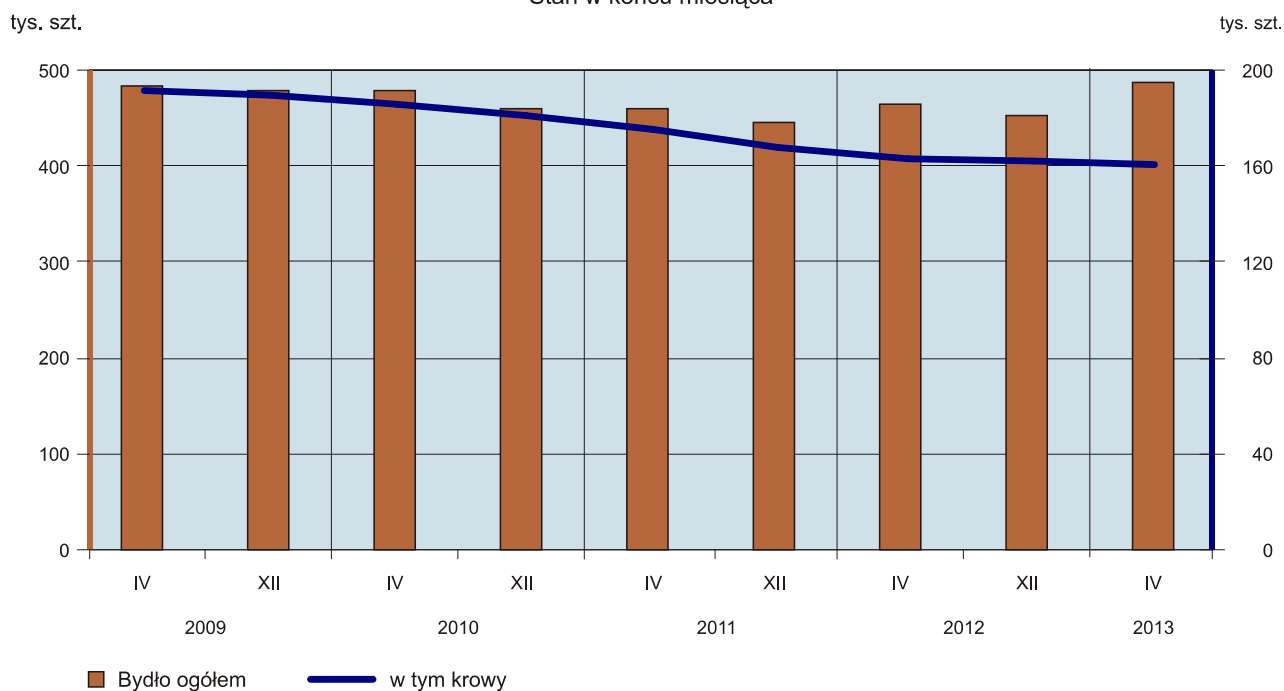
Pogłowie bydła według stanu w końcu czerwca br. kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	W sztukach	W odsetkach	VI 2012 = 100	XII 2012 = 100
O g ó ł e m	489586	100,0	105,6	108,1
Cieleta w wieku poniżej 1 roku ...	146287	29,9	109,4	111,3
Młode bydło w wieku 1-2 lat	148845	30,4	109,8	112,0
Bydło w wieku 2 lat i więcej	194454	39,7	100,0	103,2
w tym krowy	161114	32,9	98,8	99,5
w tym mleczne	151153	30,9	97,0	97,4

Pogłowie bydła w czerwcu 2013 r. wynosiło 489,6 tys. sztuk i było o 5,6% wyższe niż przed rokiem, a porównaniu z liczebnością stada w grudniu ub. roku wyższe o 8,1%. Pogłowie krów natomiast zmniejszyło się w porównaniu do analizowanych okresów odpowiednio: o 1,2% i o 0,5% do poziomu 161,1 tys. sztuk.

POGŁOWIE BYDŁA

Stan w końcu miesiąca

W strukturze stada ogółem udział poszczególnych grup wiekowo-użytkowych wynosił: cielęta w wieku poniżej 1 roku — 29,9%, młode bydło hodowlane i rzeźne w wieku 1-2 lat — 30,4%, bydło dorosłe hodowlane i rzeźne w wieku 2 lat i więcej — 39,7%, w tym krowy 32,9%.

Wyniki ostatniego badania pogłowia bydła wskazują na wzrost w skali roku liczebności stada bydła ogółem wynikający z wyższych stanów wszystkich grup wiekowo-użytkowych. Wyższe o 9,4% pogłowie cieląt w wieku poniżej 1 roku oraz odnotowany wyższy o 9,8% niż przed rokiem stan młodego bydła w wieku 1-2 lat wskazują na utrzymujące się zainteresowanie rolników produkcją żywca wołowego. Odnotowano spadek liczebności stada krów mlecznych o 3,0% w skali roku.

Od początku br. **skup mleka** wyniósł 496,6 mln l i był o 0,6% mniejszy niż w analogicznym okresie 2012 r. W sierpniu br. dostawy mleka do skupu były mniejsze w ujęciu miesięcznym o 2,7%, a w ujęciu rocznym większe o 2,2%. Cena mleka w skupie od marca br. systematycznie wzrastała. Średnia cena tego surowca w sierpniu ukształtowała się na poziomie 131,35 zł za 100 l, tj. wyższym niż przed miesiącem i rokiem odpowiednio o 2,5% i o 21,6%.

***

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim w sierpniu br. osiągnęła wartość (w cenach bieżących) 4053,2 mln zł i była (w cenach stałych) wyższa niż przed rokiem o 4,3% oraz w porównaniu z poprzednim miesiącem niższa o 3,2%.

DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU
(przeciętna miesięczna 2010 = 100; ceny stałe)

Na wzrost produkcji sprzedanej przemysłu miała wpływ największa, stanowiąca 96,6% udziału, sekcja tj. przetwórstwo przemysłowe, w której odnotowano wzrost w porównaniu z sierpniem ub. roku o 4,3%. Wzrost produkcji sprzedanej odnotowano również w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 6,4%, przy 2,1% udziale w produkcji przemysłowej).

Wyższy niż w sierpniu 2012 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 17 (spośród 30 występujących w województwie) działach przemysłu. Wzrost sierpniowej sprzedaży w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku odnotowano m.in.: w produkcji papieru i wyrobów z papieru (wzrost wyniósł 27,2%) oraz w produkcji

wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 16,5%). Spadek zanotowano m.in. w produkcji: chemikaliów i wyrobów chemicznych (spadek wyniósł 20,0%), maszyn i urządzeń (o 8,4%) oraz wyrobów z metali (o 3,7%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, wyniosła w sierpniu br. (w cenach bieżących) 32,8 tys. zł i była wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) o 5,5% przy mniejszym o 1,1% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 3,9%.

W okresie od stycznia do sierpnia 2013 r. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła (w cenach bieżących) 31737,1 mln zł i była (w cenach stałych) wyższa o 1,3% niż w analogicznym okresie ub. roku. Największy wzrost produkcji w tym okresie zaobserwowano w działach zajmujących się produkcją papieru i wyrobów z papieru (wzrost o 18,2%) oraz produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (11,4%). Największy spadek wystąpił natomiast w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 11,5%).

Na tle pozostałych województw, kujawsko-pomorskie zajęło w okresie od stycznia do sierpnia 2013 r. 8 pozycję pod względem udziału w przychodach ze sprzedaży produkcji przemysłowej kraju.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2013	I–VIII 2013	
	analogiczny okres roku poprzedniego = =100		w odsetkach
O g ó ł e m	104,3	101,3	100,0
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	104,3	100,8	95,8
w tym:			
produkcja artykułów spożywczych	106,5	100,4	28,5
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	121,5	114,3	1,5
produkcja papieru i wyrobów z papieru	127,2	118,2	13,5
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	106,3	101,8	1,3
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	80,0	88,5	11,5
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	116,5	111,4	9,5
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surow- ców niemetalicznych	98,9	101,4	1,3
produkcja wyrobów z metali ^Δ	96,3	102,6	8,2
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	91,6	98,4	2,7
produkcja mebli	108,0	112,0	3,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	106,4	124,8	2,2

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w sierpniu 2013 r. wyniosła 541,3 mln zł i była niższa o 2,9% niż w sierpniu 2012 r. i niższa o 10,3% niż w lipcu br. (przed rokiem odpowiednio spadek o 1,1% i wzrost o 21,2%).

W sierpniu br. wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego ukształtowała się na poziomie 24,2 tys. zł i była o 4,4% wyższa niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 6,1% i spadku przeciętnego zatrudnienia o 7,0%.

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) w sierpniu 2013 r. ukształtowała się na poziomie 327,1 mln zł (tj. 60,4% ogółu produkcji sprzedanej budownictwa) i była wyższa o 0,7% w porównaniu z sierpniem 2012 r. (przed rokiem niższa o 0,4%). Wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano w jednym dziale budownictwa, tj. w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne.

Dynamika i struktura produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2013	I-VIII 2013	
	analogiczny okres roku poprzedniego =100	w odsetkach	
O g ó ł e m	100,7	102,2	100,0
Budowa budynków ^Δ	91,7	94,2	43,3
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	98,7	105,1	28,3
Roboty budowlane specjalistyczne	118,5	114,0	28,4

W porównaniu z lipcem 2013 r. produkcja budowlano-montażowa województwa kujawsko-pomorskiego zmniejszyła się o 16,6%. Spadek zanotowano we wszystkich działach budownictwa, tj. w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 25,2% mniej w skali roku), w podmiotach, których głównym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 15,0%) oraz w podmiotach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 6,5% mniej).

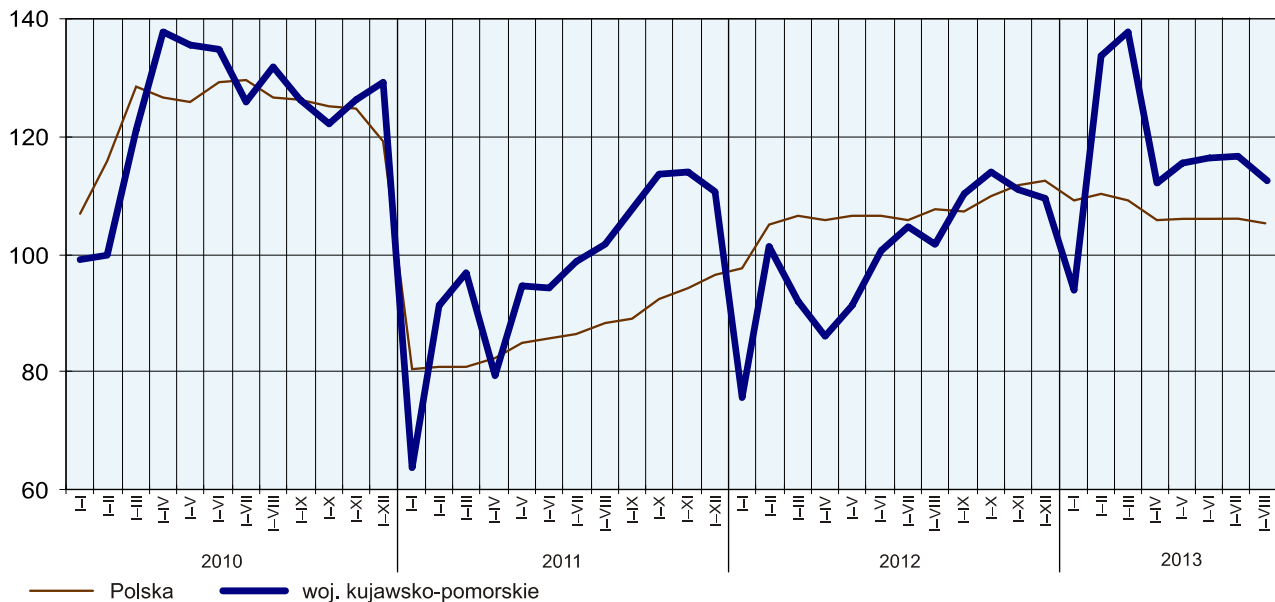
W okresie styczeń-sierpień br. produkcja budowlano-montażowa wyniosła 2131,7 mln zł, co oznacza wzrost o 2,2% w stosunku do analogicznego okresu 2012 r. (przed rokiem wzrost o 5,1%).

***

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W sierpniu 2013 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem 2012 r. zwiększyła się liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 10,7%), mieszkań oddanych do użytkowania (o 9,3%) i mieszkań, na budowę których uzyskano pozwolenia (wzrost o 8,0%).

DYNAMIKA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA (analogiczny okres 2010 = 100)

Według wstępnych danych⁴, w sierpniu br. **przekazano do użytkowania 470 mieszkań**, tj. o 40 więcej niż przed rokiem (wzrost o 9,3%). Pomimo niższych efektów budownictwa niż przed rokiem w budownictwie indywidualnym i przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, to na wzrost ogólnej liczby mieszkań miało wpływ oddanie do użytkowania lokali komunalnych, społecznych czynszowych i zakładowych, których nie odnotowano w analogicznym miesiącu 2012 r. Najwięcej mieszkań w sierpniu br. przekazali inwestorzy indywidualni – 277 lokali (59,0% ogólnej liczby oddanych mieszkań, wobec 67,9% w analogicznym miesiącu ub. roku). Ponadto oddano do użytkowania 105 lokali przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (22,3%

⁴ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

udziału, wobec 32,1%), komunalnych – 34 mieszkania (7,2%), zakładowych – 32 lokale (6,8%) i społecznych czynszowych – 22 mieszkania (4,7% udziału). W sierpniu 2013 r. nie oddano do użytkowania mieszkań spółdzielczych. *Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie kujawsko-pomorskim w sierpniu br. stanowiły 4,4% efektów krajowych.*

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie styczeń–sierpień br. kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–VIII 2012 = 100	
O g ó ł e m	4138	100,0	111,6	105,4
Indywidualne	2760	66,7	115,8	131,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1112	26,9	84,9	56,3
Spółdzielcze	–	x	x	x
Komunalne	172	4,2	19-krotnie	35,2
Spółeczne czynszowe	60	1,4	x	48,4
Zakładowe	34	0,8	11-krotnie	73,9

W okresie styczeń–sierpień br. oddano do użytkowania 4138 mieszkań, tj. o 11,6% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W budownictwie indywidualnym, komunalnym i zakładowym odnotowano wzrost liczby zrealizowanych mieszkań, mniej natomiast powstało mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem.

W okresie ośmiu pierwszych miesięcy 2013 r. mieszkania oddane do użytkowania miały przeciętnie 105,4 m² **powierzchni użytkowej** i było to o 1,7 m² mniej niż mieszkań oddanych w okresie styczeń–sierpień 2012 r. Największe mieszkania wybudowali inwestorzy w budownictwie indywidualnym. We wszystkich formach budownictwa zaobserwowano w skali roku spadek przeciętnej powierzchni zrealizowanego mieszkania.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG POWIATÓW W OKRESIE STYCZEŃ-SIERPIEŃ 2013 R.

Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w Bydgoszczy (666), w powiecie toruńskim (483) i Toruniu (471). Najmniej wybudowano w powiatach radziejowskim (29), wąbrzeskim (42) oraz w sępoleńskim (44 mieszkania).

Mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej powstały w powiecie bydgoskim (152,5 m²), grudziądzkim (151,1 m²) i w powiecie świeckim (149,1 m²). Najmniejsze, czyli poniżej 75 m², wybudowano we Włocławku (55,1 m²), w Toruniu (70,7 m²) i w Bydgoszczy (70,8 m²).

W sierpniu 2013 r. starostwa powiatowe wydały **pozwolenia na budowę** 665 mieszkań i było to o 8,0% więcej niż w analogicznym miesiącu poprzedniego roku. Najwięcej pozwoleń (48,9% ogólnej liczby) dotyczyło mieszkań w budownictwie indywidualnym.

W badanym miesiącu zwiększyła się w skali roku liczba **mieszkań, których budowę rozpoczęto** (o 10,7%, tj. do poziomu 507). Większość mieszkań, bo 70,0% ogółu, budowanych było przez inwestorów indywidualnych.

Liczba mieszkań, na budowę których uzyskano pozwolenia i mieszkań, których budowę rozpoczęto w okresie styczeń-sierpień 2013 r. kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–VIII 2012 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I–VIII 2012 = 100
O g ó ł e m	4179	100,0	82,9	3956	100,0	88,8
Indywidualne	2559	61,3	86,9	2524	63,8	89,5
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1393	33,3	68,3	1292	32,7	84,3
Komunalne	127	3,0	254,0	91	2,3	89,2
Spółeczne czynszowe	–	x	x	48	1,2	x
Zakładowe	100	2,4	x	1	0,0	x

W ciągu ośmiu miesięcy 2013 r. wśród mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia i wśród których rozpoczęto budowę ponad połowę stanowiły mieszkania budownictwa indywidualnego.

***

RYNEK WEWNĘTRZNY

W sierpniu 2013 r. w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano w ujęciu rocznym wzrost (w cenach bieżących) **sprzedaży detalicznej** (o 7,4%) i wzrost sprzedaży **hurtowej** (o 0,7%).

W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku największy wzrost **sprzedaży detalicznej** (zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe) zanotowano w grupach: pozostałe (o 43,9%), włókno, odzież, obuwie (o 39,4%) oraz pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 39,1%). Wśród badanych grup produktów spadek w ujęciu rocznym dotyczył grupy żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 10,6%) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 7,5%).

W porównaniu z lipcem br. przychody ze sprzedaży detalicznej spadły o 1,3%. Wśród badanych grup produktów najbardziej spadła sprzedaż w grupie pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 13,4%), farmaceutyki, kosmetyki i sprzęt ortopedyczny (o 2,2%), żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 1,2%) oraz włókno, odzież, obuwie (o 1,0%). Największy wzrost sprzedaży zanotowano w grupach: meble, RTV, AGD (o 12,3%), pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach oraz prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (po 11,4%). Sprzedaż detaliczna w okresie styczeń-sierpień br. była o 5,2% wyższa niż w analogicznym okresie 2012 r.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w sierpniu 2013 r. była o 0,7% wyższa niż przed miesiącem i niższa o 0,6% niż przed rokiem, a w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano odpowiednio wzrost o 1,1% i spadek o 0,9%.

Sprzedaż hurtowa w okresie styczeń-sierpień 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrosła w przedsiębiorstwach handlowych i hurtowych, odpowiednio o 2,1% i o 1,7%.

Dynamika i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2012	I–VIII 2012	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach	
O g ó ł e m ^a	107,4	105,2	100,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	139,1	114,9	12,4
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	92,5	101,4	12,0
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	107,9	96,9	1,4
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	89,4	92,5	37,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	104,9	116,8	5,1
Włókno, odzież, obuwie	139,4	107,9	2,6
Meble, RTV, AGD	108,5	101,2	1,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	103,4	93,6	3,2
Pozostałe	143,9	129,9	21,8

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Opracowanie merytoryczne – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych (tel. 52 366 93 03);

Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy

Redakcja merytoryczna, techniczna, korekta, skład komputerowy i grafika:

Małgorzata Górka, Rafał Lis

– Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem Małgorzaty Rybak

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBDG@stat.gov.pl, tel. 52 3669400

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2012 r. B – 2013 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a (w tys. osób)	A	245,2	244,4	243,8	243,6	243,9	243,7	243,7	242,8	243,4	243,3	242,6	241,7
	B	243,2	243,2	242,8	241,8	241,3	241,0	240,5	240,8				
poprzedni miesiąc = 100	A	100,3	99,7	99,8	99,9	100,1	99,9	100,0	99,7	100,3	99,9	99,7	99,6
	B	100,6	100,0	99,8	99,6	99,8	99,9	99,8	100,1				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	99,3	99,2	99,1	98,9	99,0	99,0	98,9	98,8	99,3	99,6	99,0	98,9
	B	99,2	99,5	99,6	99,3	98,9	98,9	98,7	99,2				
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)	A	148,3	151,5	149,5	144,5	141,0	137,9	136,4	136,5	137,3	138,4	142,4	148,8
	B	159,0	161,6	159,1	155,0	150,6	145,8	143,8	142,7				
Stopa bezrobocia ^b (w %; stan w końcu okresu)	A	17,8	18,1	17,9	17,4	17,1	16,7	16,6	16,6	16,7	16,8	17,3	17,9
	B	18,9	19,1	18,9	18,5	18,0	17,6	17,4	17,3				
Oferty pracy (zgłoszone w ciągu miesiąca)	A	3303	3032	6410	5087	5011	5353	4112	5440	5784	4523	3307	2254
	B	4605	6403	6806	5781	5159	5121	5999	5580				
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan w końcu okresu)	A	64	77	53	59	53	047	59	41	49	63	73	113
	B	56	50	57	53	51	45	43	40				
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sekto- rze przedsiębiorstw ^a (w zł)	A	2998,35	2999,69	3133,11	3038,66	3020,78	3106,16	3169,78	3080,30	3083,35	3143,06	3137,30	3229,86
	B	3072,81	3094,86	3176,72	3133,14	3092,06	3224,03	3266,61	3206,87				
poprzedni miesiąc = 100	A	93,5	100,0	104,4	97,0	99,4	102,8	102,0	97,2	100,1	101,9	99,8	103,0
	B	95,1	100,7	102,6	98,6	98,7	104,3	101,3	98,2				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	105,8	106,7	106,6	101,7	103,8	103,6	105,4	102,7	102,0	103,0	102,5	100,7
	B	102,5	103,2	101,4	103,1	102,4	103,8	103,1	104,1				
Wskaźniki cen:													
towarów i usług konsumpcyjnych ^c :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	104,3	.	.	104,0	.	.	103,7	.	.	103,0
	B	.	.	101,4	.	.	100,8	.	.				

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca. ^c W kwartale.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2012 r. B – 2013 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźniki cen (dok.):												
skupu ziarna zbóż:												
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	103,2	101,9	101,6	112,7	102,2	96,1	97,9	96,8	102,4	99,9	105,9	104,4
B	98,5	101,1	95,1	100,9	95,2	94,0	88,7	83,8				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..... A	91,7	89,7	90,8	100,9	99,3	94,8	105,9	111,4	116,9	118,6	125,6	127,0
B	121,2	120,3	112,5	100,7	93,8	91,8	83,1	72,0				
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):												
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	109,6	99,8	94,4	101,8	97,9	103,6	98,9	104,3	101,4	96,9	99,9	101,2
B	100,7	99,5	96,1	101,1	95,3	99,7	98,5	101,0				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..... A	126,6	121,7	110,7	105,7	110,2	106,1	110,1	109,8	112,4	109,4	107,1	109,3
B	100,4	100,0	101,8	101,2	98,5	94,8	94,5	91,5				
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:												
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	91,6	112,4	99,9	101,0	100,5	105,9	96,8	102,2	102,4	98,8	96,0	91,5
B	93,9	102,6	103,3	98,0	97,2	108,3	104,2	103,4				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..... A	138,1	146,9	138,3	131,4	132,2	136,6	125,1	127,2	122,2	120,9	114,7	97,2
B	99,8	91,0	94,1	91,4	88,3	90,3	97,2	98,4				
Relacje cen skupu ^a żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta ..... A	6,6	7,6	7,5	7,0	7,2	7,6	8,0	8,2	8,0	8,5	8,1	6,7
B	6,8	7,1	7,8	8,0	7,5	7,9	8,7	11,0				
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (w cenach stałych):												
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	97,0	93,4	110,0	93,7	101,7	95,3	98,7	106,3	102,7	109,8	94,8	82,7
B	108,4	95,2	109,7	97,0	103,2*	101,8*	105,2	96,8				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..... A	113,9	108,0	101,4	104,2	107,5	99,4	102,8	97,9	90,5	103,7	94,6	84,0
B	93,8	95,6	95,3	98,6	100,1*	106,8*	113,8	104,3				
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):												
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	35,5	85,0	135,3	130,2	110,8	105,4	86,2	119,7	98,1	119,0	95,7	107,7
B	36,2	109,7	107,9	131,2	144,3	101,1	122,2	83,4				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..... A	140,7	119,0	97,1	123,8	95,0	91,4	97,2	99,6	75,4	94,2	108,9	77,0
B	78,6	101,4	80,8	81,5	106,1	101,8	144,4	100,7				

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2012 r. B – 2013 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	540	977	1309	1776	2166	2783	3277	3707	4323	4895	5526	6358
	B	668	1287	1964	2314	2761	3256	3683	4138				
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	118,9	111,1	94,8	108,4	96,6	106,5	106,2	99,7	102,5	100,5	98,7	98,9
	B	123,7	131,7	150,0	130,3	127,5	117,0	112,4	111,6				
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	A	77,3	102,2	122,7	99,2	93,5	101,3	100,0	100,1	98,8	109,6	89,9	106,7
	B	86,5	96,6	119,7	102,2	96,5	97,9	101,2	98,7				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	103,9	107,9	107,8	101,6	104,8	103,6	102,6	99,6	100,4	105,0	95,7	94,8
	B	106,1	107,6	105,0	108,2	111,6	107,8	109,1	107,4				
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b :													
brutto ^c (w %)	A	.	.	5,1	.	.	4,7	.	.	4,2	.	.	3,5
	B	.	.	5,2	.	.	5,5	.	.				
netto ^d (w %)	A	.	.	4,0	.	.	3,8	.	.	3,4	.	.	2,9
	B	.	.	4,2	.	.	4,6	.	.				
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw ^b (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	368,0	.	.	959,8	.	.	1606,3	.	.	2270,7
	B	.	.	495,8	.	.	1073,7	.	.				
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	87,6	.	.	101,5	.	.	99,0	.	.	89,0
	B	.	.	134,7	.	.	111,9	.	.				
Podmioty gospodarki narodowej ^e w rejestrze REGON (stan w końcu okresu)	A	183626	183688	184215	184571	184959	185329	185629	186061	186595	187002	187505	187996
	B	187839	188015	188129	188085	188532	189244	189825	190279				
w tym spółki handlowe	A	11991	12047	12117	12166	12232	12289	12342	12401	12443	12516	12573	12654
	B	12721	12801	12867	12931	13011	13078	13162	13209				
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	1728	1737	1743	1742	1740	1737	1750	1753	1751	1756	1758	1762
	B	1766	1770	1767	1762	1764	1767	1773	1769				

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane są prezentowane narastająco. ^c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ^d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ^e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.